

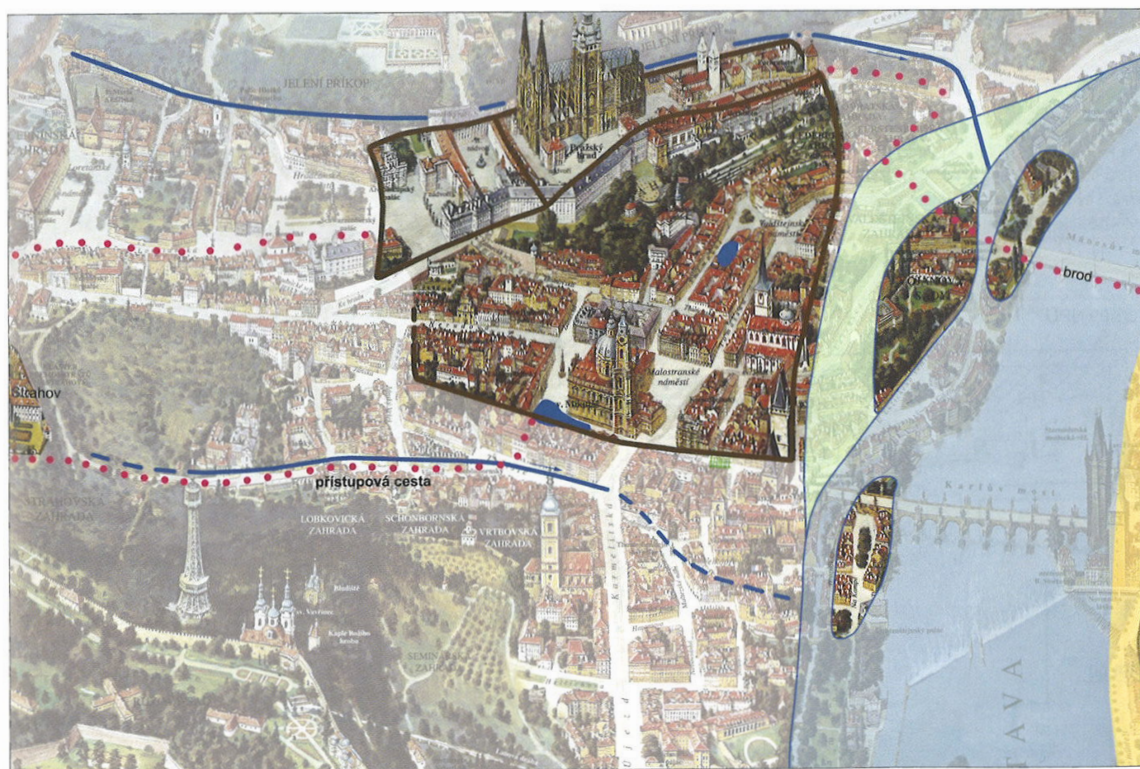
HISTORIE CENTRA MALÉ STRANY PŘED STAVBOU ROTUNDY

Pražská kotlina spolu s geologickými terasami Paleovltavy jsou intenzivně osídleny od paleolitu (SKLENÁŘ 2005; FRIDRICH ET AL. 2010), v průběhu času se centrum osídlení v jejím rámci měnilo a přesouvalo. V raném středověku se ve střední části kotliny konsolidoval zárodek útvaru, který později vstoupil do dějin jako město Praha – centrum českého státu a sídelní město nejstarší české panovnické dynastie Přemyslovců (cca 80. léta 9. století –1306). Počátky tohoto sídelního útvaru jsou o hodně starší než písemné zmínky o existenci Přemyslovců, z nichž nejstarší z roku 872 je spojena se jménem knížete Bořivoje († patrně 889). Spolu s druhým návratem knížete Bořivoje z Moravy asi v roce 885 je spojována první známá událost lokalizovaná na Pražský hrad – stavba kostela P. Marie interpretovaná Dušanem Třeštíkem jako vznik Prahy (TŘEŠTÍK 1983, 23). Za prvních Přemyslovců okolo roku 900 představuje Prahu sídelní celek na levém břehu

řeky Vltavy: Pražský hrad ve vyvýšené poloze jako místo nastolování knížat a duchovní i správní centrum země, v jeho sousedství západní a jižní předhradí [375]. Obraz západního předhradí v místě dnešních Hradčan začíná být postupně skládán, kamínků mozaiky je dosud velmi málo (BLAŽKOVÁ/MATIÁŠEK ET AL. 2015). Vývoj a charakter opevněného jižního předhradí v areálu dnešní Malé Strany dovedeme charakterizovat lépe.²³⁰

V době výstavby rotundy na konci 11. století již měla aglomerace jižního předhradí v místě dnešní Malé Strany za sebou dlouhou a starobylou historii. Ta se odvíjí od pravěku, od doby prvních zemědělců, kteří

²³⁰ Vzhledem ke geomorfologii Malé Strany, ležící převážně na úpatí hradčanského ostrohu, je pro její území zpravidla používán pojem *podhradí*. Ten má však zažitě konotace spojující termín *podhradí* s osídlením k obsluze hradu, což ale nebyla funkce malostranského „města“. Z toho důvodu volíme neutrálnější výraz *předhradí*.

▲ [375] Pevnost *Praha* na pražském levobřeží – rozsah opevněného areálu pravděpodobně v době prvních desetiletí 10. století. **Tečkováně** – předpokládané přístupové cesty do města, mezi které snad podle existence vydrženého prostranství už mohl náležet i most (viz [380]). Zástavba ve zvýrazněném okrsku ani vzhled budov, ani urbanistické členění, neodpovídá době, o níž mluvíme. Vesměs vznikla výrazně později, usnadňuje však čtenáři propojit rané středověký rozsah s dnešním městským organismem (JČ, úprava MĐ; mapový podklad RvGL 1995).